

גליון

**דרכי
תורת החינוך**

שיחות דרשות חינוך ומוסר

שמסר המחנך מודינו הגה"צ

רבי משה הלוי טורק זצוק"ל

על פרשת השבוע

לתלמידי תשב"ד

פרשת מצורע

~ **שבת הגדול - חג הפסח** ~

~גליון משולב גם מגליונות משנים קודמות~

גליון 171

שנה ד'

תשפ"ד

הגליון יו"ל
לאור בקשתו הרבה של מו"ז זצוק"ל
אשר ביקש ואף כתב זאת בצוואתו הק'
זו"ל: "ודק בעיקר לחזק בעניני חינוך"

לא מוגה

ניתן להודיד את הגליון מידי שבוע
מהאתר של דרשו, בינינו, לדעת

© כל הזכויות שמורות
מכון "זכרו תורת משה"

ברטנודא 9 בני ברק

טלפון: 03-6186876

פקס: 03-5042902

אימייל: 6186876@gmail.com

תמלול והקלדה: הב' מ. בלוי ני"ו
עריכה: הרה"ג ד' ש. א. בלוי שליט"א
עימוד וגרפיקה: הר' ד. בלוי שליט"א

ניתן לרכוש את הגליון מידי שבוע
מיום ה' בערב אצל משפחת בלוי
רח' ברטנודא 9 ב"ב
בעלות של 2.5 ₪

לקבלת הגליון מידי שבוע במייל
זמן להארות והערות
יש לשלוח מייל למסן.

אנא מכם קודאים יקרים
תרמו בעין יפה עבוד הוצאת והדפסת הגליון
והנציחו את יקירכם בטל' המכון,
או בעמדות נדרים פלוס - ע"ש זכרו תורת משה

בס"ד

בפרוס עלינו ימי חג הפסח הבעל"ט

נברך אתכם קוראי הגליון החשובים מעומקא דליבא
בברכת פסח כשר ושמח, שתזכו לקיים את מצוות היום
מצוות "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר" ברוב עוז ואמיץ כח,
להמחיש את סיפור יציאת מצרים כהווייתן וככתבן,
וכפי אשר רבות בשנים זקננו עט"ר זצוק"ל הרבה להמחיש
ולחאיר את עיניהם של ישראל, כפי שמוזבא בהגדה
"דרכי תורת החינוך" פירושים מופלאים שזקננו חידש ואמר,
יהא רעווא קמיה שמיא שנראה את בעל השמועה עומד
לנגדינו, שנזכה ללמוד ממעשיו הטהורים וללכת בדרכיו,
ולחדק בנתיבותיו, ונזכה לגדל את בנינו ואת זרעינו ואת זרע
זרעינו עד עולם בדרך הסלולה לנו מאבינו רועינו הגדול,
כן ה' אלקינו ואלוקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים
הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים
בעבודתך, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים בבית המקדש
השלישי בקריתא דשופריא, לויים בשירם ובזמרים,
ונזכה לראותו אור יקרה במהרה דידן.

בברכת א'פריילעכן כשר'ן פסח

צוות האכון הלוסיקייס אלאמא באאכא קרוז

שבת הגדול, מפני שבאותה שנה שבני ישראל יצאו ממצרים חמשה עשר בניסן יצא ביום רביעי, הקב"ה אמר למשה רבנו שיגיד לבני ישראל שבעשור לחודש כל משפחה ומשפחה יקחו לביתם כבש ויקשרו אותו לרגלי המיטה, כמו שכתוב "דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש שיה לבית אבת שיה לבית" וגם כתוב "ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח", בעל ההגדה אומר לנו מדוע הקב"ה ציווה לבני ישראל לקחת כבש בעשור לחודש ולהכין אותו לקרבן פסח מפני שהקב"ה רצה לגאול את בני ישראל ממצרים, ולעם ישראל היה חסר זכויות כדי להיגאל ממצרים, כמו שכתוב בנביא יחזקאל "רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכנו ושערך צמח ואת ערם ועריה" ולכן הקב"ה נתן לעם ישראל מצווה לקחת כבש ולהכין אותו לקרבן פסח, וידוע שהכבשים הם היו העבודה זרה של המצרים, ולכן הקב"ה בחר דוקא בשה בכדי לראות שעם ישראל ימשכו את ידיהם מהעבודה זרה של מצרים, ויקריבו את זה קרבן לה', וההכנה של השה שיהיה מוכן להיות קרבן פסח, ציווה הקב"ה שארבע ימים לפני השחיטה יקח כל אחד כבש אליו הביתה ובמשך הארבע ימים הוא יבדוק את השה שאין לו שום מום, ע"פ החשבון

ילדים יקרים אני מאד מתרגש למסור לכם את השיעור הזה כי זה שיעור הכנה ללילה הגדול והנורא ליל הסדר הבא עלינו לטובה, שמעתי פעם בשם אחד מהצדיקים שאמר מדוע ליל הסדר הוא לילה כזה גדול ונורא מפני שהקב"ה לא שם את שמו על הלילה כמו שכתוב "ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה" דרשו חז"ל מדוע בלילה כתוב קרא לילה ולא כתוב אלקים מכאן לומדים שאין הקב"ה מייחד את שמו על הרעה, אבל ליל הסדר יש לו שם מיוחד 'ליל שימורים הוא לה' כמו שכתוב "ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדרתם" זהו לילה שהקב"ה מתפאר ומביא את כל המלאכים שיראו איך שעם ישראל יושבים ועורכים את הסדר כהלכתו ושמחים ומשבחים אותו על שגאל אותם ממצרים, ולכן ילדים חשוב מאד שתדעו שכמו שהקב"ה נתן לנו מתנה גדולה את חודש אלול שנתכונן כראוי לראש השנה ויום כיפור, כך הקב"ה נתן לנו מתנה גדולה מאד את הימים הגדולים הללו להתכונן כראוי ללילה הגדול והנורא הבא עלינו לטובה, ולכן אנחנו זוכים ג"כ שהשבת הקרובה נקראת שבת הגדול מפני שזה הכנה ליום הגדול העומד לקראתנו.

ידוע מה שכתוב בספרים הק' מדוע קוראים לשבת שלפני חג הפסח

תועבת מצרים נזבח לה' אלוקינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו, דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו לה' אלוקינו כאשר יאמר אלינו" וזה היה הנס הגדול שבני ישראל שהיו עדיין עבדים, ואדונייהם עדיין היו המצרים, והם ראו ושמעו שבני ישראל הולכים לשחוט במצרים את אלוהיהם הם לא היו יכולים לפצות את הפה שלהם ולא יכלו לעשות להם שום דבר ולכן זכר לנס הגדול הזה קוראים לשבת הזו 'שבת הגדול' ואפילו אם חג הפסח לא יוצא ביום רביעי כמו שהיה בזמן יציאת מצרים אלא ביום אחר, אבל שבת קודם לכן נקראת שבת הגדול.

רואים מכאן שאם אדם רוצה להתעלות הוא צריך לעבוד בשביל זה במסירות נפש, אדם לא יכול לעלות אם הוא יאכל חתיכת שוקולדה, רק אם אדם ישבור את המידות הרעות שלו כך הוא יכול לעלות מעלה מעלה, מלשבת ולהקשיב שיעור תורה בלבד אי אפשר להיות מזה ת"ח, בשביל לגדול להיות ת"ח צריך ללמוד תורה בעמל, וצריך ללחום נגד היצר הרע שמפתה את האדם מלעמול בתורה הק'!

הכרתי משפחה כאן בבני ברק שהאבא לא נתן לילדים לעזוב את כסא הלימודים עד ערב פסח, כמוכן הוא עשה

באותה שנה שיצאו בני ישראל ממצרים עשור לחודש יצא בשבת קודש.

ילדים יקרים תתארו לעצמכם אם יבואו יהודים אל רחוב שגרים בו ערבים ימש"ו והם יקחו את הדגל של הערבים וישרפו אותו באמצע הרחוב ה' ירחם מלחשוב מה שהערבים יעשו להם, וכמו שאמרנו שהכבש היה העבודה זרה של המצרים, המצרים שאלו את היהודים מה הם הולכים לעשות עם הכבש, ענו להם היהודים במסירות נפש עם הפחד מהמצרים שבעוד ארבע ימים הם הולכים לשחוט הכבש כי כך ציווה אותם הקב"ה לשחוט את הכבש ואח"כ לצלות אותו ולאכול אותו, מדוע בני ישראל כ"כ פחדו מהמצרים כי הרי סוף כל סוף המצרים הם היו הבעלי בתים על עם ישראל והמלך של מצרים היה פרעה הרשע שהיה איש קשה, והעם המצרי התאכזרו מאד לעם ישראל והלכו איתם ביד קשה, עשה הקב"ה נס גדול מאד שנפל על המצרים פחד עצום עד כדי כך שהם היו צריכים לסגור את הפה שלהם ולא להגיב מילה, על אף שבלב שלהם הם התפוצצו אבל הפחד גבר עליהם, משה רבנו אמר לפרעה בשם ה' לשלוח את בני ישראל למדבר שיקריבו שם קרבנות כמו שכתוב "ויקרא פרעה אל משה ולאהרן ויאמר לכו זבחו לאלוקיכם בארץ, ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי

ישראל, הנבואה הזאת היתה ע"י הנביא מלאכי שאמר שעוד יבוא זמן שישתנה ממה שאמר ישעיהו הנביא "כי תבאו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, למה לי רב זבחיכם יאמר ה' שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי" אלא יבוא זמן "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות" הקב"ה ישמח כאשר יהודים שוב יביאו את הקרבנות לביהמ"ק "כימי עולם" כמו שהיה פעם שהקב"ה שמח להוריד את השכינה הק' בביהמ"ק, זה היה בזמנים הטובים, בבית המקדש הראשון שהשכינה הק' שרתה בביהמ"ק "וכשנים קדמוניות", בפסוקים האחרונים של הנבואה הזאת מתאר הנביא את המצב מה שיהיה בביאת המשיח שיתגלה אלינו במהרה בימינו, "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" אומר הנביא שיהיו שתי סוגי עבודות לאליהו הנביא, יהיו בתקופה הזאת משפחות שההורים הם צדיקים והם רצו שילדיהם יהיו טובים אבל הם לא הצליחו, ואליהו הנביא יצליח "והשיב לב בנים על אבותם" אליהו יחזיר את לב הבנים שיעשו תשובה כרצון ההורים שלהם, ויהיה בתקופה ההיא גם מצב הפוך שיהיו בנים צדיקים גדולי תורה יראי ה' אבל הוריהם לא יהיו כ"כ בסדר חלילה, "והשיב לב אבות על בנים" אליהו הנביא יחזיר את לב אבות על הבנים שכבר

את זה בחוכמה ובנעימות שהילדים עשו את זה מתוך רצון, וזכורני במעשה שהיה עם בחור שלמד בישיבת צאנז בנתניה אצל הרבי מקלויזנבורג זי"ע, בישיבה היו סדרי לימוד גם בימים הסמוכים לחג הפסח, הסדר היה מתחיל בשעה תשע בבוקר ופעם אחת ב"ג בניסן אותו בחור הגיע באיחור בשעה עשר לסדר, הרבי הבחין בזה וניגש לאותו בחור ושאל אותו מדוע הוא איחר לסדר, ענה הבחור שהוא היה עסוק בלאסוף את החמץ שלו בשביל שריפת חמץ, אמר לו הרבי האם על חשבון של לימוד התורה הולכים ומתעסקים עם הכנות לשריפת חמץ, הרבי העניש אותו ואמר לו שבאותו יום הוא לא יבוא להשתתף בשאיבת מים שלנו ובזמן הזה שישב וילמד וישלים את השעה שהחסיר בבוקר, כשרבי חזר מהשאיבת מים הוא בדק אם הבחור ישב ולמד וראה שאכן כן, אני מכיר את הבחור הזה באופן אישי, יצא ממנו ת"ח גדול שיושב ולומד יומם ולילה ובקיא בכל התורה ומוסר שיעורים מידי יום, אי אפשר לגדול ולצמוח ת"ח משמעק טבק, אם אדם עומל בתורה ממנו יוצא ת"ח גדול וירא שמים.

בשבת הגדול תקנו לנו חכמנו לקרוא הפטרה מיוחדת את הנבואה האחרונה שהיתה לכלל ישראל, אחרי הנבואה הזאת כבר לא היתה נבואה לעם

רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור, מצה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם, המצה מתחלפת למצה של נס, שיצאו ממצרים בחיפזון, ונקרא לחם עוני מפני שאומרים עליו הרבה דברים את כל ההגדה, אח"כ במוציא מצה המצה נהפכת למצה של מצווה, אשר קדשנו במצוותיו וצווננו על אכילת מצה, ובצפון המצה נהיית זכר לקרבן פסח, מכל זה אנחנו רואים שאם ילד זוכה להכין את עצמו כראוי הוא יכול לזכות בליל הסדר לעלות ממדרגה למדרגה ולהתעלות פי אלף מהמדרגה שהוא היה קודם,

זכורני שבשנה הראשונה שהגעתי לארץ ישראל כשהגיע חודש ניסן שנת ת"ש זכיתי לשבת בליל הסדר אצל ראש ישיבת מיר רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, למדתי אצל הבן שלו רבי חיים זאב זצ"ל וזכורני איך שהראש ישיבה שלי ר' חז"פ ישב ע"י האבא שלו כמו שיושב ילד קטן שאינו יודע לשאול, היות שהקב"ה חנן אותי וידעתי בע"פ את כל ההגדה במשך כל

זכו להתקרב להקב"ה, ובזה מסיים הנביא את הנבואה, אחרי זה כבר לא זכינו לעוד נבואה, יהי רצון שנזכה בקרוב לנבואה "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות" בביאת משיח צדקנו בבנין בית המקדש במהרה בימינו. אמן.

כמו שדיברנו קודם שבכדי לגדול ולצמוח צריך להתעלות עוד ועוד לכן הקב"ה עשה לנו סדר מיוחד איך אנחנו נתעלה מהלילה הגדול של ליל הסדר, חז"ל הק' תקנו לנו לקרוא ארבע פרשיות לפני חג הפסח בכדי שנתכוון כראוי לליל הסדר, וכמו"כ חז"ל תקנו לנו לקרוא מר"ח ניסן את פרשת הנשיאים, וכן ישנם שנוהגים לקרוא בשבת הגדול חלק מההגדה של פסח, וכשכבר זוכים להגיע ללילה עצמו יש סדר של מדרגות שאנחנו עולים ומתעלים בו, בתחילת הסדר אנחנו אומרים שהמצה מלמדת אותנו את העוני שהיה לבני ישראל כשיצאו ממצרים, כמו שאומרים הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים, אח"כ ביחץ לוקחים את המצה האמצעית ושוברים אותה לשניים ואת החלק הקטן שמים בחזרה בתוך הקערה של הסדר שזה עדיין נקרא לחם עוני, שדרכו של עני שיש לו חתיכה קטנה, ואת החלק הגדול שמים בתוך שקית ומחביאים את זה לאפיקומן, אח"כ במגיד ואומרים

שהצבא אספו את החיילים למלחמה ובמשך שבועיים הם הצליחו לגייס כמאה חמישיים אלף חיילים, וכל הרכבות היו מגויסים למטרה הזאת ואנשים פשוטים כמעט לא יכלו לנסוע עם הרכבת ולכן זה לקח יום שלם להגיע ממקום למקום, תתארו לעצמכם ילדים עם ישראל היו במצרים מאתיים ועשר שנים ואף אחד לא היה יכול לצאת ממצרים ע"י כישוף, והקב"ה אמר למשה רבנו שיאמר לבני ישראל להתכונן שבליל חמשה עשר בניסן כבר יהיו מוכנים לצאת ממצרים עם הכובע והחליפה והנעליים כמו אדם שעומד לצאת לדרך, הילדים שאלו את האבא למה אתה לבוש לצאת לדרך הרי אי אפשר לצאת ממצרים ענה להם האבא שהקב"ה אמר שבחצות הלילה הקב"ה יעבור במצרים ויהרוג את כל בכורי מצרים ואח"כ יבוא פרעה מלך מצרים והמצרים לבקש מבני ישראל שיצאו מארץ מצרים, הילדים אמרו לאבא למה אתה אומר דברים כאלו הרי אתה רואה שפרעה כבר שנה שלמה שהוא עקשן למרות שהוא קיבל מכות איזמות הוא לא נותן לבני ישראל לצאת ממצרים ואיך אתה חושב שעכשיו פתאום משהו ישתנה, אמר האבא לילדים אתם תראו שבדיוק ככה הולך להיות, וכך היה בחצות הלילה נשמעו צעקות מכל בתי המצרים כי אין בית אשר אין בו מת, הילדים בקשו מהאבא שיתן להם רשות

הסדר הסתכלתי על הראש ישיבה והשתוממתי לראות את המחזה הזה, מפני מה זכיתי להיות שם בליל הסדר מפני שבאותו שנה הלכתי לקנות מצות לחג וראיתי שהקופסאות של המצות מונחות באותו מדף שמונחים בו החמץ היה רק דף נייר דק שהפריד ביניהם, יצאתי מהחנות מבוהל וכמובן שלא קניתי מצות, הלכתי לר' חז"פ ואמרתי לו שאם לא יהיה לי איפה להתארח בפסח אני יאכל רק פירות וירקות כל החג, הרבי שמע את זה והזמין אותי להיות אצלו כל חג הפסח, וזכורני שזכיתי באותו ליל סדר לאכול מצה שלימה שקיבלתי מרבי ר' חז"פ על זה שעזרתי לו באפיית המצות.

חז"ל תיקנו לנו לשתות בליל הסדר ארבע כוסות ולשאול ארבע קושיות כנגד ארבע לשונות של גאולה כמו שכתוב "והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתיו" זה לא סתם ארבע לשונות של גאולה אלא זה ארבע שלבים של הגאולה, והוצאתי זה היה בחמשה עשר בניסן בעצם היום הזה יצאו בני ישראל ממצרים, היציאה של עם ישראל ממצרים היה נס גדול מאד, זכורני כאשר היו הימים הקשים בשנת תרצ"ט כשלמדתי בישיבת שוראני כבר התחילו להרגיש ולהתכונן למלחמה, נסיעה מפרשבורג לשוראן שלקח שעה בדרך כלל בימים הללו זה לקח יום שלם, מפני

החזו"א, רבנו החזו"א הסתכל בעיניים של הילד ואמר לו שני מילים 'עקשן תצליח' המלמד עמד בצד והיה המום כי הוא חשב שרבנו החזו"א יתן לו מוסר שלא יהיה חוצפן שלא ידבר באמצע השיעור שלא יפריע, והחזו"א אמר לילד עקשן תצליח, המלמד פנה לרבנו החזו"א ואמר רבי מה הולך פה? ענה לו רבנו החזו"א ראיתי על העיניים של הילד העקשן הזה שיש לו נשמה גבוה מאד והוא צריך לתקן את עצמו ועם העקשנות שלו הוא יכול להצליח לתקן את עצמו ולכן ברכתי אותו שעם העקשנות שלו הוא יצליח לתקן את עצמו.

יש דבר שלכאורה כל ילד לא מבין מה העניין שבליל הסדר מביאים גם את התינוקות שלא יודעים עדיין לדבר ובקושי מבינים מה שהולך מסביבם, הטעם לזה כי נכון שאנחנו לא מבינים את זה אבל בתוך סף ההכרה אפילו של תינוק הוא רואה ומבין את השינוי של הלילה הגדול הזה, וזה מה שמשה רבנו הסביר לפרעה כאשר הוא הגיע לבקש ממנו שיוציא את בני ישראל ממצרים אמר משה רבנו "בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו" פרעה הרשע לא הבין מדוע התינוקות צריכים לבוא איתם ג"כ הרי תינוקות בטבעם מפריעים כי הם לא מבינים מה שמתרחש סביבם, לכן

לצאת ולראות מה הצעקות שיש בחוץ אמר האבא שהקב"ה אמר שאף אחד לא יצא מפתח ביתו, ופתאום הילדים ששמעו איך שפרעה צעק איפה משה ואהרן, הם הסתכלו בחלונות וראו איך שפרעה הולך ברחוב כמו שיכור עם פיג'מה וצועק איפה משה ואהרן, עד שהוא הגיע למשה וביקש ממנו שבני ישראל יצאו מיד ממצרים משה רבנו אמר לפרעה אנחנו לא יוצאים בלילה כמו גנבים אנחנו נצא מחר באמצע היום.

תתארו לכם ילדים שבני ישראל לא היו מוכנים לצאת ממצרים, הם לא סידרו לעצמם שום דבר קודם, ושלושה מליון איש כפי החשבון של הרב דסלר זצ"ל היו צריכים לצאת כולם יחד ביום אחד, וע"ז נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים" וכך התקיים הנס הגדול של והוצאתי.

היות שהזכרנו את העקשנות של פרעה להבדיל אלפי הבדלות גם על בני ישראל נאמר כי עם קשה עורף הוא, שע"י העקשנות אדם יכול להתעלות בעבודת ה', נזכרתי במעשה שהיה עם מלמד אחד שנכנס אל מרן רבינו החזו"א זי"ע ואמר שיש לו תלמיד עם כשרונות גדולים אבל הוא עקשן נורא, מה שמדברים אליו זה כמו לקיר, אמר החזו"א תשלח את התלמיד אלי, המלמד הביא את התלמיד אל רבנו

ומנהיג את העולם ושינה את כל טבע הבריאה במצרים, והיות וזה היסוד של עם ישראל לכן אנחנו מזכירים כל יום בבוקר ובערב את סיפור יציאת מצרים, כמו שנאמר "למען תזכור את יום צאתך ממצרים כל ימי חיך" ולכן אנחנו ג"כ לא אוכלים חמץ בפסח בכדי שנזכור היטב את כל מה שראו אבותינו ביציאת מצרים וסיפרו לנו מדור דור ושנחנו נספר ונעביר את זה הלאה לבנינו ולבני בנינו עד סוף כל הדורות.

עוד הסבר אפשר להסביר ע"פ מה שכתב רש"י בתחילת ספר בראשית 'אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בו ישראל, והיות והמצוה הראשונה שנאמרה לעם ישראל זה "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שיהיה לבית אבות וגו' כל דיני קרבן פסח, איסור אכילת חמץ, מצות אכילת מצה, ממילא היות שזה המצוה הראשונה לכן כמו שכל דבר חדש אדם שומר עליו מאד, כך המצוה הזאת שהיא המצוה הראשונה שעם ישראל הצטוו עליה לכן צריך לשמור אותה לכתחילה שבלכתחילה ולא משנים שום דבר אפילו לא במשהו, ולכן המצווה הראשונה שנאמרה לבני

משה רבנו אמר לפרעה שאצלנו עם ישראל החינוך מתחיל כאשר הילדים הם ממש קטנים, ולכן חשוב מאד שהתינוקות יהיו במעמד הסדר, ולכן ילדים חשוב מאד שתנוחו בערב יו"ט כי ליל הסדר הוא הלילה שמוטבע בו יסוד החינוך של כלל ישראל כמו שנאמר 'והגדת לבנך היום ההוא לאמר, למען תספר באזני בנך ובן בנך" זהו הלילה שכל אבא מחדיר בילדים שלו שהם ממשיכי הדורות את יסוד הקיום והתכלית של עם ישראל שזהו התורה הק' שנקנתה בייסורים בזמן גלות מצרים ואבותינו זכו עי"ז לקדש ולטהר את עצמם למעמד הנורא והנשגב קבלת התורה בהר סיני באמונה ובטחון בה' יתברך.

יש קושיה ששואלים מדוע דווקא בחג הפסח התורה כ"כ החמירה על איסור אכילת חמץ עד כדי שההלכה פוסקת שצריך להיזהר אפילו במשהו חמץ, ומי שחלילה נכשל באכילת כזית חמץ חייב כרת, ולא רק שיש איסור אכילת חמץ רק יש איסור של כל יראה ובל ימצא, יש הסבר א' שהיות שבליל הסדר עם ישראל נהפך להיות עם להקב"ה כמו שנאמר "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" קודם לכן עם ישראל היו עבדים של פרעה הרשע והקב"ה גאל אותם בניסים גדולים, ועי"ז בני ישראל נהיו עבדי ה' כי הם ראו בעיניים שלהם שהקב"ה ברא את העולם

ימי חייך - להביא לימות המשיח, היות שכתוב בפסוק "כי בימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות" אומרים חז"ל שבזמן משיח צדקנו יבוא אנחנו נזכה לראות שוב פעם את אותם הניסים שהיו במצרים ועוד ניסים הרבה יותר גדולים, וע"י זה שאנחנו מקיימים את מצות זכירת יציאת מצרים ואנחנו מצפים לגאולה בזכות זה אנחנו נזכה שהקב"ה יקרב לנו את ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ישראל היא מצות קרבן פסח כי כל העניינים של פסח ויציאת מצרים הנהו היסוד של כלל ישראל.

בהגדה אומרים אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר, למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך, ימי חייך - הימים, כל ימי חייך - הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך - העולם הזה, כל

ילדים גוט שבת און א'פריילעכן כשר'ן פסח.

בעת כתיבת גליון זה צפים בנו המחזות הנוראות שזכינו לראות אצל זקננו זצוק"ל איך שהיה מקיים כרחילו ורחימו את מצוות והגדת לבנך עם שאר המצוות של הלילה הק' והנורא ליל הסדר, וכל זה עד לשנתו האחרונה לחייו.

זקננו היה מקפיד ללכת מידי שנה למכור את החמץ אצל גאב"ד זכרון מאיר רבינו בעל שבט הלוי זצוק"ל, ואף היה משתתף במכירה ע"י נתינת מעות למרא דאתרא, ובנוסף היה מבקש ממנו את ברכת החג.

בעריו"ט היה קם זקננו באשמורת הבוקר, ולאחר תפילת שחרית היה מזדרז לביתו לאכול חמץ לפני סוף זמן אכילת חמץ, ולאחר מכן היה הולך לקיים מצוות ביעור חמץ בהתרגשות של שמחה, ולמרות שהתקשה בשנותיו האחרונות לא ויתר לעצמו ולא הסכים לעשות ע"י שליח רק ביקש שיקחו אותו לשרוף את החמץ בעצמו, והיה אומר לילדים שעכשיו אנחנו מבערים את כל החמץ שיש לנו וזה היצר הרע, כל המעשים הלא טובים שאנחנו עשינו, מעכשיו והלאה אנחנו נקיים ונשמור על עצמנו לעשות רק מה שהיצר טוב שלנו אומר לנו לעשות כי את היצר הרע כבר ביטלנו ושרפנו באש.

לאחר מכן היה הולך זקננו לטבול במקווה מוקדם וכשחזר הביתה היה נכנס למטבח והיה מכין את הדברים לקערה, היה צולה את הזרוע והביצה, מצד אחד בפחד נורא, ומצד שני בכזה שמחה של מצווה, נורא ואיום.

לאחר מכן היה עושה זקננו מצוות הפרשת חלה מהמצות, ומיד לאחמ"כ היה מתיישב בחדר לימודו והיה מכין עצמו לליל התקדש החג, ומאותו הרגע שנכנס יו"ט סבנו היה נראה אדם אחר לגמרי, נפל עליו פחד נורא מהלילה הק' והיה אומר לבני הבית שזה לילה כ"כ גדול שצריך לנצל כל רגע בלי שום ביטול זמן או הפסק ח"ו, וכמוכן כמוכן שח"ו לא לדבר שום דבר חולין דיבורים מיותרים וכדו', רק לדבר בעניני הסדר.

לאחר התפילה כשחזר סבנו הביתה היה לובש את הקיטל והכיפה המיוחדת כפי מנהג החת"ס זצוק"ל והיה נראה כמלאך אשר אש מתלקחת בקרבו, כל כולו לה' ולתורתו לקיים את המצוות בהידור ובכוונה, וכך זכה במשך כשמונים שנה לשבת ולערוך את הסדר עד עלות השחר, לספר ולהנחיל לצאצאיו את מצוות היום "והגדת לבנך" בהידור גדול, וכשהיה מגיע להלל ואח"כ לנשמת כל חי היה נראה ככהן הנכנס לפני ולפנים, בבכיות נוראות ובהתרגשות עצומה היה שר ומנעים את ההודיה להקב"ה על שזכה עוד שנה לקיים את המצווה לאכול כזית מצה, ולקיים את מצוות והגדת לבנך לספר לילדים את סיפור יציאת מצרים, והיה שר בבכיות בתפילה להקב"ה שיזכה לעוד הרבה שנים לקיים את הסדר כהלכתו, לאחר אמירת ההגדה היה סבנו נוהג לומר שיר השירים בניחותא, ולאחר מכן היה נוהג לשיר את השיר שחיבר כ"ק האדמו"ר מקאליב זצוק"ל סאל אקוקוש מאר, וכן היה רוקד עם בני המשפחה לשנה הבאה בירושלים, וכזה היה מסיים את הלילה הק'.

אוי לנו שנותדנו ללא רועה, אבל את הדרכים הטובים נשאר לנו למורא דרך בו נלך ונצעד לקראת משיח צדקנו במהרה בימנו בכנין בית מקדשנו ותפארתנו לראות כהנים בעבודתם ולוים בשירם וכזמרם וישראל כמעמדם ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים במהרה בימינו אמן.

הגליון נודב לזכות

שמחת הבת מצוה לבנותיו התאומות
של ידידנו

הרה"ח ר' דוב קובלסקי שליט"א וחשפ'

יהי רצון שיזכו לגדול לתפארת המשפחה הכבודה
וירוו הוריהם וזקניהם רוב נחת דקדושה
בבריות גופא ונהורא מעליא

נתרם ע"י ידידנו

הרה"ח ר' דוב קובלסקי שליט"א וחשפ'

הגליון נודב לע"ז

הרבנית הצדקנית מרת רבקה ע"ה

בת רבי אברהם יעקב

נלב"ע י"ח ניסן תשפ"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

הגליון נודב לע"ז

הגה"צ רבי אברהם יעקב זצ"ל

בן רבי אפרים פישל

נלב"ע י"ח אדר א' תשפ"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ זקננו הגדול

מגדולי מחנכי הדור הגה"צ רבי

משה ב"ר דב הלוי טורק

זצוקללה"ה

נלב"ע עדש"ק ח"י בסלו תשפ"א

~~~~~

ולע"נ דעייתו זקנתנו הדגולה

מרת **טשרנא ב"ר דוד** ע"ה

נלב"ע ז' מרחשון תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.